

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn..... 25. 05. 11.....
nr..... 2752..... podpis..... Borusewicz

Warszawa, dnia 24 maja 2011 r.

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

ROWwpn-ab-5500-2/11 (2545)

p. J. Kusiewicz
KANCELARIA
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn 26. 05. 11
nr 5125 podpis *JK*

**Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na oświadczenie senatora Lucjana Cichosza, złożone podczas 75. posiedzenia Senatu RP w dniu 28 kwietnia 2011 r., przesłane przy piśmie z dnia 03 maja 2011 r., znak: BPS/DSK-043-3625/11, dotyczące realizacji działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

Cele polityki rozwoju obszarów wiejskich oraz ogólne warunki funkcjonowania działań zostały określone w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Na podstawie powyższego rozporządzenia, każde państwo członkowskie przygotowało strategię i program rozwoju obszarów wiejskich, który zawiera ogólny opis wybranych do wdrożenia działań. Polski Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (PROW 2007-2013) zawiera m.in. działanie „Renty strukturalne”. Głównym celem działania „Renty strukturalne” wyznaczonym przez rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005, jest znaczna poprawa struktury agrarnej kraju oraz przyspieszenie wymiany pokoleniowej wśród osób prowadzących gospodarstwa rolne, a także poprawa rentowności i konkurencyjności gospodarstw poprzez ich przejmowanie przez osoby dobrze przygotowane do zawodu rolnika.

W zakresie prawa krajowego, podstawowym aktem prawnym, który ustanawia ogólne ramy prawne przyznawania, wypłaty i zwracania pomocy finansowej, w zakresie nieokreślonym w przepisach Unii Europejskiej lub przewidzianym w tych przepisach do określenia przez państwo członkowskie Unii Europejskiej, jest ustawa z dnia 7 marca 2007 r. o wspieraniu

rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz. 427, z późn. zm.).

Przepis art. 29 ust. 1 pkt 1 ww. ustawy stanowi upoważnienie dla Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi do określenia, w drodze rozporządzenia, szczegółowych warunków i trybu realizacji poszczególnych etapów pomocy finansowej przewidzianej w ramach poszczególnych działań objętych Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Wypełniając delegację ustawową, szczegółowe zasady dostępu oraz tryb przyznawania pomocy w ramach działania „Renty strukturalne” określone zostały w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. Nr 109, poz. 750, z późn. zm.), zwanym dalej rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r. Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2010 r. dokonano nowelizacji ww. rozporządzenia. Celem tej nowelizacji, w wyniku wcześniej wprowadzonych do Programu zmian zasad przyznawania rent strukturalnych oraz zmian alokacji budżetu działania, było wprowadzenie do porządku krajowego przepisów, w oparciu o które możliwe było przeprowadzenie naboru wniosków w 2010 r.

Należy wyraźnie podkreślić, że zgodnie z postanowieniami uzgodnionego z Komisją Europejską Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, działanie to skierowane jest do określonej w Programie grupy docelowej beneficjentów, ograniczonej celami określonymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005 oraz wielkością alokacji na to działanie, pochodzącej ze środków z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i z budżetu państwa. Zgodnie z art. 11 ww. ustawy pomoc jest przyznawana do wysokości limitu stanowiącego równowartość w złotych kwoty w euro określonej w Programie na poszczególne działania, a zatem w ramach okresu programowania 2007-2013 pomoc może być przyznawana ze środków Programu dostępnych na przedmiotowe działanie. Ani przepisy ww. ustawy o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków EFRROW ani żaden inny akt prawny w randze ustawy, nie określają „ustawowych kryteriów niezbędnych do uzyskania renty strukturalnej”, na które powołuje się pan Senator Lucjan Cichosz w swoim oświadczeniu.

Warunki przyznania pomocy określone zostały, jak już wcześniej wskazano, w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 czerwca 2007 r., a dla naboru przeprowadzonego w 2010 r. w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 lipca 2010 r. Są to kryteria dostępu, które musi spełnić osoba ubiegająca się o przyznanie pomocy, jednakże należy mieć na uwadze, iż przepis tego rozporządzenia nie stanowi, iż każdy kto spełnia te warunki taką pomoc otrzyma. Możliwość przyznania pomocy określonej liczbie wnioskodawców jest uzależniona od spełnienia przez nich warunków do przyznania pomocy (art. 10 ww. ustawy), dostępności środków finansowych do przyznania pomocy (art. 11 ww. ustawy) oraz od nieprzekroczenia określonej w Programie maksymalnej liczby beneficjentów tego działania. Mimo zastrzeżenia warunków dostępu w tym działaniu, z uwagi na nieogłoszenie w 2009 r. naboru wniosków, Ministerstwo spodziewało się, że w ramach planowanego na 2010 r. naboru wpłynie znacznie większa liczba wniosków o przyznanie renty strukturalnej, a dostępna alokacja środków na działanie, a przede wszystkim limit w postaci maksymalnej liczby beneficjentów działania, nie pozwolą na sfinansowanie wszystkich złożonych wniosków.

Dlatego też, w celu zrównoważonego wsparcia, należało przyjąć kryteria wyboru wniosków o przyznanie renty strukturalnej, dzięki którym wzmocniony zostanie wpływ tej formy pomocy na procesy zmian struktury agrarnej w Polsce, i tym samym realizowany będzie cel określony w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1698/2005.

A zatem, wprowadzone dla naboru wniosków w 2010 r. kryteria selekcji wniosków umożliwiły przyznanie rent strukturalnych w poszczególnych województwach tym wnioskodawcom, którzy najefektywniej poprawią strukturę obszarową polskich gospodarstw i wniosą największy wkład do procesu restrukturyzacji polskiego rolnictwa. Dokonany podział środków na poszczególne województwa pozwolił, w ramach naboru 2010 r., na przyznanie rent strukturalnych przeszło 6 tys. beneficjentów w granicach wyznaczonego z myślą o tym naborze łącznego limitu środków, wynoszącego 114 mln euro, a więc zaciągnięcie takiej liczby zobowiązań, które nie spowodują przekroczenia limitu osobowego wyznaczonego w Programie.

Podział środków na poszczególne województwa został dokonany na podstawie delegacji ustawowej z art. 16 ww. ustawy.

Limity środków finansowych dla poszczególnych województw zostały określone w rozporządzeniu *Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 48, poz. 388, z późn. zm.)*.

W naborze, który odbył się w dniach od 1 do 10 września 2010 r. w części województw złożono wnioski o przyznanie pomocy na kwoty mniejsze niż przewidziane limity (dotyczyło to województw: lubuskiego, małopolskiego podkarpackiego i śląskiego). W celu efektywnego zagospodarowania niewykorzystanych środków przez wspomniane województwa, rozporządzeniem *Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 28 grudnia 2010 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 (Dz. U. Nr 258, poz. 1759)* zmieniono limity, dokonując ich zwiększenia w pozostałych województwach.

Jak już powyżej była o tym wielokrotnie mowa, zgodnie z postanowieniami PROW 2007-2013, które wynikają ze stanowiska KE, maksymalna liczba producentów rolnych, którzy mogą uzyskać wsparcie w ramach działania „Renty strukturalne” w ramach zobowiązań podjętych w latach 2007-2013, nie może przekroczyć 20 400. W związku z przeprowadzonymi w 2007 i 2008 roku naborami wniosków pomoc przyznana została wcześniej 13 678 osobom. Tak więc, przy powyższym limicie osobowym nie jest możliwe sfinansowanie wniosków wszystkich osób, które wystąpiły o wsparcie w ubiegłym roku i spełniają warunki do przyznania renty strukturalnej.

Mimo takich zapisów w Programie, podjęte zostały rozmowy z Komisją Europejską zmierzające do uzyskania zgody na zmianę postanowień PROW 2007-2013 w zakresie definicji beneficjenta tego działania, tak aby możliwe było przyznanie renty strukturalnej wszystkim wnioskodawcom naboru 2010 r., którzy spełniają warunki do jej przyznania. W dniu 22 grudnia 2010 r. strona polska oficjalnie wystąpiła do KE z wnioskiem o zmianę PROW 2007-2013, polegającą na wykreśleniu z opisu tego działania maksymalnej liczby beneficjentów.

W odpowiedzi, w dniu 02 marca 2011 r. KE przekazała stronie polskiej pismo ze swoim negatywnym stanowiskiem odnośnie tej propozycji zmiany stwierdzając m.in., że z uwagi na kryzys gospodarczy: „Ze względu na wieloletni charakter zobowiązań, które pociągają za sobą skutki budżetowe na kolejne 10 lat od momentu ich podjęcia, wnioskowana przez stronę polską zmiana miałaby poważne skutki finansowe dla przyszłego okresu programowania. W rezultacie,

zwiększenie liczby beneficjentów w obecnym okresie programowania mogłoby wpłynąć na jakość przyszłego PROW 2014 – 2020 oraz mogłoby zagrozić jego spójności z ambitnymi celami uzgodnionymi w ramach strategii Europa 2020.

Wprowadzone do Programu kryteria selekcyjne dotyczące między innymi wielkości gospodarstwa przekazywanego i docelowego, po to by wyeksponować efekt restrukturyzacyjny działania „Renty strukturalne” zostały uznane za część minimalnych do spełnienia warunków gwarantujących ciągłość procesu restrukturyzacji sektora rolnego w Polsce. Warunki te zostały uznane za fundamentalne, aby Program Rozwoju Obszarów Wiejskich nie utracił swoistej równowagi oraz nadal faworyzował działania pro-aktywne w stosunku do pasywnych interwencji o charakterze społecznym. Co więcej, utrzymanie powyższej równowagi w programie umożliwi jego dalszą zbieżność z unijną polityką zatrudnienia, generalnie wspierającą aktywny styl życia oraz kreowanie, promocję i utrzymanie zatrudnienia.”.

Zgodnie zatem z przepisem § 2 nowelizacji rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013 z dnia 28 grudnia 2010 r., iż: „odmowa przyznania pomocy finansowej, z uwagi na wyczerpanie limitu środków do przyznania pomocy następuje w terminie 40 dni od dnia wydania przez Komisję Europejską decyzji w sprawie zmiany PROW 2007-2013, dotyczącej liczby beneficjentów działania „Renty strukturalne”, od dnia 08 marca br. kierownicy biur powiatowych Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa wydawali decyzje o odmowie przyznania renty strukturalnej.

Należy także zauważyć, że renty strukturalne przyznawane w ramach działania „Renty strukturalne” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 są świadczeniem odmiennym od świadczeń emerytalno-rentowych przyznawanych na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników. W sytuacji, gdy rolnik nie spełnia warunków niezbędnych do uzyskania renty strukturalnej, bądź w sytuacji gdy nie będzie mogła już być przyznawana pomoc w postaci renty strukturalnej, z uwagi na osiągnięcie określonej w Programie maksymalnej liczby beneficjentów tego działania, producent rolny zachowuje prawo do zabezpieczenia społecznego na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników i może ubiegać się o świadczenie przewidziane w tym systemie, tj. renty i emerytury rolnicze. Należy również zaakcentować, iż nieprzyznanie pomocy w postaci renty strukturalnej nie należy utożsamiać z niemożnością przekazywania gospodarstw rolnych osobom młodszym – następcom, którzy mogą korzystać z pomocy w postaci premii w ramach działania „Ułatwienie startu młodemu rolnikom”. Należy podkreślić, że w ramach działania „Ułatwienie...” nie ma obowiązku przejmowania gospodarstw od producentów rolnych przechodzących na rentę strukturalną.

Nieprawdziwe jest stwierdzenie Pana Senatora, iż „Minister Rolnictwa nie zachował należytej staranności jeśli chodzi o zagwarantowanie wystarczającej ilości środków na zaspokojenie potrzeb wnioskodawców spełniających kryteria ustawowe. ...”. Raz jeszcze należy podkreślić, iż to nie budżet działania, ale zapisany w Programie limit w postaci liczby beneficjentów i brak zgody Komisji Europejskiej na zmianę postanowień w zakresie jego zwiększenia jest przyczyną dla której niemożliwe jest przyznanie rent strukturalnych wszystkim wnioskodawcom, którzy spełniają warunki do ich przyznania.

Biorąc pod uwagę ogromne zainteresowanie producentów rolnych dalszą modernizacją gospodarstw rolnych w celu sprostanania rosnącej wciąż na rynku europejskim konkurencyjności,

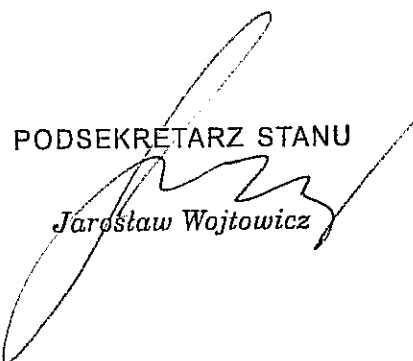
strona polska wystąpiło do Komisji Europejskiej z propozycją przesunięcia środków finansowych z działania „Renty strukturalne” na cieszące się wielką popularnością wśród polskich rolników działanie „Modernizacja gospodarstw rolnych”.

Ponadto, pragnę zwrócić uwagę, że każdorazowo dokonywane zmiany Programu były przedmiotem dyskusji i były szeroko omawiane na licznych spotkaniach również z udziałem rolników i przedstawicieli organizacji społecznych i gospodarczych, w których uczestniczyli członkowie kierownictwa resortu.

Wszystkie planowane zmiany PROW były przedkładane, dyskutowane i zostały zaakceptowane przez Komitet Monitorujący, w skład którego wchodzi, obok przedstawicieli administracji rządowej oraz instytucji uczestniczących w procesie wdrażania PROW 2007-2013, również przedstawiciele administracji samorządowej oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Organizacje związkowe były informowane o planowanych zmianach Programu i przepisów krajowych, miały też możliwość wypowiedzania się na ich temat. Wszelkie propozycje zmian były transparentne i przejrzyste, a potrzeba ich dokonania była zawsze szczegółowo uzasadniona. Dla przykładu przeprowadzane nowelizacje: rozporządzenia w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Renty strukturalne” objętego PROW 2007-2013 - w zakresie nowych zasad przyznawania pomocy i wyboru wniosków oraz rozporządzenia w sprawie podziału środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 - w zakresie limitu do przyznania pomocy w przedmiotowym działaniu w ramach naboru wniosków w 2010 r., były w ramach prowadzonych konsultacji społecznych przedkładane do zaopiniowania również do organizacji związkowych, w tym do Związku Zawodowego Rolników „Ojczyzna”, który nie zgłaszał uwag do żadnej z tych nowelizacji.

Dlatego, niezmiernie dziwi i zaskakuje fakt złożenia przez Pana Senatora oświadczenia o takiej treści.

PODSEKRETARZ STANU

Jarosław Wojtowicz

Do wiadomości:

1) Kancelaria Prezesa Rady Ministrów